

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Randers Lærde Skole

for

Skoleaaret 1853-54.

Nf

Dr. C. A. Thortsen,
Professor og Skolens Rector.

Indbrydelsesskrift

til

de offentlige Examiner i Randers Lærde Skole
i Juli 1854.

Randers.

Trykt hos J. M. Elmenhoff.

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

Charakterer,
 tildeelte de i Aaret 1853 fra Randers lærde Skole dimitterede Candidater
 ved deres Afgangsexamen.

Candidaterne.	1ste Afdeling i 1851.				2den Afdeling i 1853.										
	Sydt.	Fransf.	Geographie.	Naturhistorie.	Dansk	Latin (fristiftig).	Latin (middelig).	Gref.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometrie.	Naturlære.	Hovedcharakteer.	Skrift.
H. C. G. Rosenkrantz	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	ug.	mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	mg.	Første Charakteer.	"
H. C. D. Køster . . .	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	Første Charakteer.	mg.
S. S. Nellemann . . .	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	g.	tg.	mg.	Første Charakteer.	"
L. Bruun	g.	mg.	g.	mg.	g.	g.	mg.	g.	mg.	g.	g.	g.	g.	Anden Charakteer.	g.

Af de 69 Disciple, der besøgte Nanders lærde Skole, da forrige Mars Program blev udgivet, afgik 4 til Universitetet efter at have bestaaet den fuldstændige Afgangsexamen saaledes, som foran aftrykte Charakteerliste udviser. Ved det nye Skoleaars Begyndelse bleve 15 Disciple optagne i Skolen, nemlig: N. B. Langballe, J. A. Viberg, E. J. Sommerfeldt, N. H. J. Kornerup, S. T. Brønsted, J. M. Christensen, J. P. Kornerup, W. L. A. Elmquist, J. F. Melssens, J. Daugaard, C. L. M. Ingerslev, J. P. Landmark, P. H. B. Baumann, N. D. Kampmann, C. F. W. Lewerkhuusen. I Årets Løb ere følgende Disciple udmeldte: H. N. G. Mygind, J. Stockholm, H. G. Faith, G. Isaacsen, A. J. Langhorn og A. C. Schmidt.

Disciplenes Antal er altsaa for Tiden 74, hvilke efter den for Mai Maaned afholdte Censur vare saaledes ordnede:

VII Classe.

1. Carl Christian Leopold Gether Budde, en Søn af Probst C. Budde, Sognepræst til Børglum, Beby og Furreby i Aalborg Stift.
2. Niels Christian Borberg, en Søn af Tobaksfabriqueur J. Borberg i Nanders.
3. Søren Rasmussen Østenfeld, en Søn af Møller N. Østenfeld i Skjørring Mølle i Marhuus Stift.
4. Johan Ernst Nicolai Schønau Bruhn, en Søn af Proprietair T. Bruhn paa Nyberg i Nibe Stift.

5. Frederik Wilhelm Viberg, en Søn af Pastor S. V. Viberg, Sognepræst til Marslev og Hørning i Marhuus Stift.
6. Wilhelm Ferdinand Borup, en Søn af Kjebmand J. C. Borup i Nanders.
7. Sophus Lauritz Henrik Christian Julius Smith, en Søn af Proprietair J. F. Smith paa Frederiks dal ved Nanders.
8. Claus Christian Poulsen, en Søn af Gaardmand Poul Andersen i Enslev i Marhuus Stift.
9. Ludvig Christen Borup, Broder til Nr. 6.
10. Nasmus Daugaard, en Søn af afdøde Districtslege, Bataillonskirurg N. Daugaard i Skanderborg.
11. Henrik Christian Georg Tilemann, en Søn af Pastor J. G. Tilemann, Sognepræst til Knebel og Moelse i Marhuus Stift.
12. Nicolai Severin Baumann, en Søn af afdøde Pastor P. H. B. Baumann, Sognepræst til Hedensted og Store Dalby i Marhuus Stift.
13. Theodor Hans Gram Julius Bechmann, en Søn af Pastor N. C. Bechmann, Sognepræst til Hundstrup, Østerild og Hjardemaal i Nalborg Stift.
14. Niels Christian Glud, en Søn af Pastor H. J. Glud, Sognepræst til Jeberg og Lyby i Viborg Stift.
15. Anders Sørensen, en Søn af Selveiergaardmand Søren Andersen i Heiring i Viborg Stift.

VI Classe.

1. Eberhard Sophus Ehlers, en Søn af afdøde Pastor C. F. Ehlers, Sognepræst til Laurberg og Leerberg i Marhuus Stift.
2. Jacob Wittus Ingerslev, en Søn af Proprietair L. S. Ingerslev i Nanders.

3. Alfred Joseph Meyer, en Søn af Kjøbmand N. Meyer i Randers.
4. Jean Carl Emil Hermann Schonheyder, en Søn af afdøde Pastor C. F. Schonheyder i Randers.
5. Peter Christian Rosenkrantz, en Son af Høf- jægermester og Lehnsbaron H. H. Rosenkrantz, Stam- herre til Rosenholm.
6. Søren Christian Baumann, Broder til Nr. 12 i VII Classe.

V Classe.

1. Alfred Christian Larsen, en Søn af ordineret Catechet, Pastor L. P. Larsen i Randers.
2. Robert Budde, Broder til Nr. 1 i VII Classe.
3. Bertel Christian Henriksen, en Søn af Pastor P. Henriksen, Sognepræst til Gjerrild og Hemmed i Marhuus Stift.
4. Theodor Sørensen, en Søn af Consul S. Søren- sen, N. af D., Kjøbmand i Hobro.
5. Enevold Borch Jacobsen, en Søn af Exam. juris C. W. Jacobsen, const. Branddirekteur i Randers.
6. Niels Harald Emil Larsen, Broder til Nr. 1 i V Classe.
7. Ludvig Jacobsen, Broder til Nr. 5 i V Classe.
8. Adolph Frederik Elmquist, en Søn af Cancellie- raad G. J. J. Elmquist, Byfoged, Politiemester og Rådmand i Randers.

IV Classe.

1. Anders Hermann Wilhelm Sørensen, en Søn af Toldassistent Sørensen i Randers.
2. Meyer Jacob Jacoby, en Søn af Kjøbmand J. M. Jacoby i Randers.

3. Theodor William Folkmar Boggild, en Søn af Pastor D. Boggild, Sogneprest til Øster-Belling, Helsingør og Grensten i Viborg Stift.
4. Frederik Christian Ludvig Bergmann Larsen, en Søn af Overvagtmester ved 5te Dragonregiment P. Larsen, Dbd.
5. Peter Anton Mulvad, en Søn af Fuldmægtig H. C. M. Mulvad i Randers.
6. Anton Julius Bauman, Broder til Nr. 12 i VII Classe.
7. Niels Brock Langballe, en Søn af Kammeraad N. Langballe paa Dronningborg ved Randers.
8. Christian August Borup, en Søn af Particulier G. Borup i Randers.

III Classe.

1. Hans Christian Marquard Møller, en Søn af Cand. med. & chir. P. C. Møller, practicerende Læge i Randers.
2. Moritz Mathanson, en Søn af Slagtermester J. Mathanson i Randers.
3. Wilhelm Ludvig Peter Thomsen, en Søn af Kammeraad L. F. Thomsen, Postmester i Randers.
4. Julius August Wiberg, Broder til Nr. 5 i VII Classe.
5. Sigurd Marcinus Eliiser Winther, en Søn af Apotheker J. F. B. Winther i Mariager.
6. Elisius Janus Sommerfeldt, en Søn af Meffaurateur Sommerfeldt i Randers.
7. Anders Gjedde, en Søn af Kammeraad, Godseier Gjedde til Glomstrup i Helsingør Stift.
8. Nasmus Hans Jørgen Kornerup, en Søn af Hr. C. F. Kornerup i Randers.

9. Niels Georg Mulvad, Broder til Nr. 5 i IV Classe.
10. Theodor Edvard Arffmann, en Søn af Kjøbmand J. P. Arffmann i Randers.
11. Viggo Benthin, en Søn af Hr. W. H. Benthin i Randers.
12. Bertel Christian Budtz, en Søn af Farver C. Budtz i Randers.

II Classe.

1. Wolf Frederik Asmussen, en Søn af afdøde L. R. Asmussen, Gaardeier i Nygaard.
2. Frederik Johannes Ingerslev, Broder til Nr. 2 i VI Classe.
3. Peter Baumann, Broder til Nr. 12 i VII Classe.
4. Sigfrid Oppenheim, en Søn af Kjøbmand M. Oppenheim i Randers.
5. August Theodor Arffmann, Broder til Nr. 10 i III Classe.
6. Sophus Theodor Brønsted, en Søn af Pastor F. S. Brønsted, Sognepræst til Ødum og Hadbjerg i Aarhuus Stift.
7. Jacob Moritz Christensen, en Son af Pastor C. Christensen, Sognepræst til Evede og Linde i Aarhuus Stift.
8. Carl Ludvig Theodor Westermann, en Son af Kjøbmand L. C. F. Westermann i Randers, N. af D.
9. Theodor August Westermann, Broder til Nr. 8 i II Classe.
10. Charles Alfred Arffmann, Broder til Nr. 10 i III Classe.
11. Wilhelm Gustav Ingerslev, Broder til Nr. 2 i VI Classe.

12. Ludvig Berg, en Søn af Kjøbmand M. Berg i Randers.
13. Jørgen Peter Kornerup, en Søn af Pastor H. J. Kornerup, Sogneprest til Dybbe og Namme i Nibe Stift.
14. Wilhelm Christian Klein, en Søn af Adjunkt ved Randers Lærde Skole H. A. P. Klein.

I Classe.

1. Peter Henrik Barthold Baumann, Broder til Nr. 12 i VII Classe.
2. Niels Ollgaard Kampmann, en Søn af Herredsfoged i Mougsø, Sønderhald og Østerlisberg Herreder H. Kampmann.
3. Wilhelm Ludvig Ambrosius Glimquist, Broder til Nr. 8 i V Classe.
4. Carl Wilhelm Marius Ingerslev, Broder til Nr. 2 i VI Classe.
5. Johan Frederik Melskens, en Søn af Kobbersmedmester J. C. Melskens i Randers.
6. Carl Frederik Wilhelm Leverkhausen, en Søn af Fuldmægtig Leverkhausen i Randers.
7. Niels Ernst Lauritz Julius Faber, en Søn af Oberstlieutenant C. F. S. v. Faber, R. af D. og Dbmd.
8. Otto Jessen, en Søn af Hofjægermester og Overførster Jessen, R. af D. og Dbmd.
9. Eliot Grønvaldt, en Søn af Møller Grønvaldt i Randers.
10. Johan Peter Landmark, en Søn af Pastor N. Landmark, Sogneprest til Hals og Kjærby i Marhuis Stift.
11. Jacob Daugaard, Broder til Nr. 10 i VII Classe.

Begge Dele af den anordnede Afgangsexamen blev i Naret 1853 afholdte noget før Hovedexamens, de mundtlige Prøver i Overværelse af Undervisningsinspeiteuren, Statsraad Madvig. Følgende Charakterer tildeles de Disciple, som underkastede sig Examens første Del:

Disciplene.	Dydt.	Franſ.	Geogra- phie.	Natur- historie.
S. N. Oſtenfeld	g.	mg.	mg.	mg.
N. Daugaard	mg.	mg.	mg.	mg.
N. S. Baumann . . .	g.	g.	mg.	g.
S. L. H. C. J. Smith	g.	mg.	mg.	mg.
F. B. Viberg	g.	mg.	mg.	mg.
A. Sørensen	g.	mg.	ug.	g.

De ved Examens anden Del givne Charakterer ere aftrykte S. 3.

Hvad Lærefagenes Fordeling angaaer, henvises til den vedheftede schematiske Oversigt.

I Skoleaaret 1853-54 er i de forskellige Fag læst Følgende:

Dansk.

I Classe: Molbechs Lærebog. Krossings Schema til dansk Grammatik, indtil Syntaxen. Holsts Samling af Smaadigte til Udenadslæsning. Dictat to Gange ugentlig.

II Classe: Molbechs Lærebog. Fabricius's Samling af fødrelandshistoriske Digte (til Udenadslæsning). Bojesens Grammatik. Stil to Gange om Ugen (sædvanlig en Fortælling).

III Classe: Holsts prosaiske Lærebog. Krossings Schema til dansk Grammatik (repeteret). Fabricius's

Schematisk Oversigt over Lærefagenes Fordeling ved Nanders lærde Skole i Skoleaaret 1853-54.

Fagene.	7 Cl.	6 Cl.	5 Cl.	4 Cl.	3 Cl.	2 Cl.	1 Cl.	I Alt Timer ugl.	Lærerne.	Fagene.	7 Cl.	6 Cl.	5 Cl.	4 Cl.	3 Cl.	2 Cl.	1 Cl.	I Alt Timer ugl.
Dansk.	2	2	2	2	4	6	6	24	Rektor.	Latin.	11	6						17
Latin.	11	9	9	9	9			47	Overlæreren.	Grek.	5	5	5					23
Grek.	5	5	5	5				20		Hist. og Geogr.	3	4	1					
Mythologie.			1					1	Adjunct Dorph.	Mythologie.								
Hebraisk.	(A. 2)							(4)		Hebraisk.	4							24
(B. 2)										Religion.	2	2	2	2	3	3	4	
Tysk.	3	3	3	4	5	6	24		Dansk.	2								
Fransk.	3	2	3	3	5			16	Adjunct Gundorph.	Latin.		9	9					23
Religion.	2	2	2	2	3	3	4	18	Adjunct Klein.	Greß.		5						
Historie og Geographie.	3	4	4	4	4	5	5	29	Adjunct Hansen.	Mathematik.	8	4	4	4	4	4	4	32
Arithmetik og Geometrie.	A. 4	4	4	4	4	4	4	32		Latin.								23
Naturhistorie.	B. 4									Fransk.	3	2	3					
Naturlære.	2	2	2	2	2	2	3	13	Adjunct Müller.	Dansk.	2	2	2					24
Skrivning.	3									Tysk.	3	3	3	4	5			
Tegning.					1	3	4	8	Adjunct Broberg.	Dansk.								24
							1	3		Tysk.	3	2	2	2	1	2	3	
									Adjunct Silsverberg.	Hist. og Geogr.	3	4	4	4	5	5	5	25
									Adjunct Thomsen.	Latin.								24
										Naturlære.	3	2	2	2	2	3	4	
										Naturhistorie.								
										Skrivning.								
										Tegning.								
										Organist Larsen.								
										Sang.								
										Gymnastik.								
I Alt ugentlige Timer	34 (38)	34	34	34	34	34	34	238*) (242)										4
																		6

*) Hertil kommer 4 Sangtimer og om Sommeren 6 Gymnastiktimer.

Gamling af fødrelandshistoriske Digte (til Udenadslæsning).
Stil to Gange om Ilgen (meest bestaaende i en gjengiven Fortælling).

IV Classe: Holsts Lærebøger. Af den poetiske Deel ere flere Digte læste udenad. En Stil ugentlig.

V Classe: Holsts Lærebøger. Holbergs „Grasmus Montanus“ og „Ulysses von Ithacia“ samt fire Sange af „Peder Paars.“ En Stil ugentlig.

VI Classe: Gwalds „Fiskerne.“ Wessels „Kjærlighed uden Stromper.“ Dohlen schlægers „Mordens Guider,“ „Helge“ og Yrsa. C. Winthers Omrids af den nordiske Mythologie. En Stil ugentlig.

VII Classe: Thortzens Udsigt over den danske Literatur §§ 1-13. En Stil hver fjortende Dag.

Latin.

III Classe: Bergs og Møllers Lærebog, S. 1-48. Af Madvigs Grammatik Briningslæren og §§ 198-200 samt 202.

IV Classe: Cornelii Nepotis Hamilcar, Hannibal, Alcibiades, Datames, Epaminondas, Pelopidas, Themistocles. Madvigs Grammatik, Syntaxen indtil 3die Afsnit. Skriftlig Stil efter Ingerslevs Materialier, og i den sidste Deel af Skoleaaret mundtlig Stil efter samme Bog.

V Classe: Cæsar's Commentar. de bello Gallico II. I-III. Ciceronis Orationes pro Ligario et pro Dejotaro. Sallustii Catilina. Af Madvigs Grammatik er læst fra § 446 til Enden, og det i forrige Åar Læste er repeteret. Skriftlig og mundtlig Stil efter Ingerslevs Materialier og i den sidste Deel af Skoleaaret efter Zumpt's Opgaver. Enkelte Versioner fra Latin til Dansk ere skrevne.

VI Classe: Livii Hist. II. I-II. Ciceronis Oratio pro Archia poeta. Madvigs Grammatik repeteret. Stile

og Versioner. Til mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin ere Bumpfs Opgaver benyttede.

VII Classe: *Livii Hist.* I. V. *Ciceronis Disp. Tusc.* II. II & V, *Orationes IV in Catilinam, Oratio pro Milone.* *Virgilii Aeneid.* II. I-II. Til Extemporallæsning er benyttet Ciceros Tale for Roscius fra Ameria samt (efter G. Flemmers Udvalg af Sølvaderens prosaiske Forfattere) adskillige Stykker af Curtius, Bellerus Paterculus og Suetonius; til mundtlig Oversættelse fra Dansk Bumpfs Opgaver. Stile og Versioner. Romersk Litteraturhistorie efter Bojesens Haandbog. Af Madvigs Grammatik repeteret Ordføningsslæren.

Græst.

IV Classe: Langes Grammatik, det Vigtigste af Formlæren. Sammes Materialier til S. 33.

V Classe: *Xenophontis Anabasis.* II. II & III. *Homeri Odyss.* I. X. Langes Grammatik, Formlæren. Stolls Mythologie.

VI Classe: *Herodoti Hist.* I. IX. *Homeri Odyss.* II. X & XI. Bojesens græske Antiquiteter, først til Athen. Madvigs Ordføningsslære, det Vigtigste.

VII Classe: *Homeri Odyss.* II. XIV & XV. *Xenophontis Memorab.* Soer. I. IV. *Platonis Meno.* Tregders Anthologie, først til S. 30. Bojesens græske Antiquiteter, fra Athen ud. Madvigs Ordføningsslære er benyttet til Henviisning. — Desuden har det ældre Partie i Classen repeteret *Homeri Iliad.* II. I, II, III, *Odyss.* II. XIII & XXII, *Herodoti Hist.* II. V & VIII, Tregders Anthologie S. 30-62, *Xenophontis Memorab.* I. III, det yngste Partie *Homeri Odyss.* II. III, V, VI.

Hebraisk.

VII Classe A.: Genesis cc. 1-16. Lindbergs Grammatik.

VII Classe B.: Genesis og de 15 første Psalmer.

Tysk.

I Classe: Niises Læsebog for Begyndere, fra S. 58 til Enden. Hjorts mindre Grammatik, Formlæren med Undtagelse af de uregelmæssige Verber.

II Classe: Hjorts Læsebog, S. 1-113. Hjorts mindre Grammatik.

III Classe: Hjorts Læsebog (3die Udg.), S. 134-186, 195-235. Hjorts større Grammatik, Formlæren. Bresemanns Stiløvelser, S. 1-49, mundtlig.

IV Classe: Hjorts Læsebog (3die Udg.), S. 291-353, 381-385. Hjorts Grammatik, Syntaren. Bresemanns Stiløvelser, S. 49-91, deels mundtlig, deels skriftlig.

V Classe: Hjorts Læsebog (2den Udg.), S. 388-414, 456-492, 498-570. Hjorts Grammatik. En Stil ugentlig.

VI Classe: Schillers „Wilhelm Tell.“ Hjorts Læsebøger, fornemmelig den poetiske Deel, have været benyttede saavel til cursorfist som til statarisk Læsning. En Stil ugentlig. Et kort Udtog af Litteraturhistorien efter Hjort.

Fransk.

II Classe: Borring's Manuel, indtil S. 124. Af Grammatik de regelmæssige Verber og Hjelpeverberne.

III Classe: Borring's Læsebog for Mellemklasser, S. 1-53, 90-132. Abrahams's Grammatik, det Vigigste af Formlæren, med Undtagelse af de uregelrette Verber.

IV Classe: Borring's Læsebog for Mellemklasser, S. 74-109, 185-215. Ingerslevs Materialier, und-

tagen XII. Abrahams's Grammatik, Boeningslæren, undtagen Kjønsreglerne.

V Classe: Borrings Études littéraires, S. 1-32, 46-62, 256-309. Abrahams's Grammatik, §§ 1-10 samt Boeningslæren.

VI Classe: Borrings Études littéraires, S. 20-46, 105-148, 167-217, 256-266, 284-309, 384-442. Ævnlig Extemporallæsning. Af Abrahams's Grammatik repeteret §§ 1-10 og Boeningslæren; læst af Syntaxen §§ 159-236.

Religion.

I Classe: Balles Lærebog, de tre første Capitler samt 6te Capitel til B. Herslebs mindre Bibelhistorie. Endel Psalmer ere lærte udenad.

II Classe: Balles Lærebog, Capitlerne 4, 5, 7 samt sidste Halvdeel af 6te Cap. Herslebs større Bibelhistorie, indtil 5te Periode. Endel Psalmer lærte udenad.

III Classe: Balles Lærebog, de fem første Capitler samt 6te Cap. til D. Herslebs Bibelhistorie, 6te, 7de og 8de Periode af det gl. Testamente, og af det nye: 1ste Afsnits 1ste, 2den, 3die og en Deel af 4de Periode.

IV Classe: Balles Lærebog med Undtagelse af 6te Cap. Herslebs Bibelhistorie, 3die og 5te Afdeling, samt 4de Afdelings 2det Afsnit med en halv Snees Blad af det 1ste.

V Classe: Fogtmanns Lærebog, Indledningen, 1ste Capitel og 1ste Afsnit af 2det Cap. Herslebs Bibelhistorie fra Begyndelsen til 4de Periode i 4de Afdeling.

VI Classe: Fogtmanns Lærebog, §§ 51-62 og 3die Capitel. Herslebs Bibelhistorie.

VII Classe: Fogtmanns Lærebog. Luce Evangelium. De Ældre i Classen have tillige repeteret Brevet til Galaterne.

I alle Classer er Biblen flittig benytet.

Historie.

I Classe: Den gamle Historie, efter Kofods fragmentariske Lærebog.

II Classe: Fra Noms Borgerkrige til Verdensbegivenhederne efter Aaret 1815. Samme Lærebog.

III Classe: Fra Aaret 1789 til den nyeste Tid, efter samme Lærebog. Den gamle Historie forfra til Noms Keisere, efter Kofods Udtog af Verdenshistorien.

IV Classe: Den gamle Historie fra Noms Keisere til Enden. Hele Middelalderens Historie (undtagen Danmark, Norge og Sverrig). Alt efter Kofods Udtog af Verdenshistorien.

V Classe: Danmarks Historie, forfra til Aaret 1523, efter Allens Lærebog. Norges og Sverrigs Historie til 1523, de andre Staters fra 1517 til 1789 efter Kofods Udtog.

VI Classe: Ungarn fra 1526, Tyrkiet, Pererne, Mongolerne, Chineserne, Tydskland, Schweiz, Italien, Spanien og Portugal. Efter Kofods Udtog.

VII Classe: Frankerig, England, Tydskland, Schweiz, Italien, Spanien, Portugal, Nederlandene. Samme Lærebog. Danmark, forfra til Reformationen, efter Allens Lærebog. Det ældre Partie har tillige læst det Øvrige saavæl af Verdenshistorien, som af Danmarks Historie.

Geographie.

I Classe: Allmindelig Oversigt over den physiske Geographie, efter Thriges Lærebog for de lavere Classer.

II Classe: Efter Welschows Lærebog: Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen.

III Classe: Efter samme Lærebog: Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Tydskland.

IV Classe: Efter samme Lærebog: Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Tydskland, Nederlandene, Belgien.

V Classe: Efter samme Lærebog: Asien, Africa, America og Australien. Ligeledes repeteret: Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Tyskland, Nederlandene, Belgien, England og Skotland.

VI Classe: Hele samme Lærebog repeteret.

Arithmetik.

I Classe: Negning efter Ursins Negnebog.

II Classe: Negning efter Ursins Negnebog. Bogstavregning.

III Classe: Steens elementære Arithmetik, §§ 1-51.

IV Classe: Fallesens Lærebog, §§ 1-45 (med Forbigaaelse af det, som tidligere er læst efter Steens Lærebog) og desuden Cap. 9 og §§ 102-3.

V Classe: Fallesens Lærebog, §§ 45-61, 64-75, 102-106.

VI Classe: Fallesens Lærebog, §§ 71-75, Capp. 8, 10, 11. Repeteret Steens Arithmetik og de sex første Capitler af Fallesens.

VII Classe A.: Deels efter Fallesens Lærebog, deels uden Lærebog: Logarithmer, exponentielle Ligninger, Rentesregning, Permutationer, Combinationer, Arrangementer og Binomialformlen.

VII Classe B.: Repeteret det hele arithmetiske Cursus.

Geometrie.

I Classe: Geometrisk Tegning.

II Classe: Geometrisk Tegning.

III Classe: Svenningsens Geometrie, §§ 1-88.

IV Classe: Samme Lærebog, §§ 96-168. Repeteret §§ 1-95.

V Classe: Samme Lærebog, §§ 169-274.

VI Classe: Samme Lærebog, §§ 275-332. Repeteret §§ 1-275.

VII Classe A.: Efter samme Lærebog Trigonometrien. Efter Mundts Lærebog Stereometrien indtil Art. 157. I det sidste Halvaar ere nogle Timer anvendte til den sphæriske Astronomie uden Afbenyttelse af nogen Lærebog.

VII Classe B.: Mundts Stereometrie Art. 79 til Slutningen af Bogen. Repeteret den plane Geometrie og Trigonometrie samt Stereometrien. Astronomien er læst med Afbenyttelse af Olufsen's Lærebog.

De fire øverste Classer have ugentlig hjemme udarbeidet en Opgave. Paa Skolen ere de, saavidt Tiden tillod det, spede i Bogstavregning, Oplosning af Ligninger og Brugen af Logarithmetabeller (Galandes).

Naturhistorie.

I Classe: Efter Stroms naturhistoriske Lærebog: Pattedyrene.

II Classe: Efter Bramsens og Drejers Lærebog i Zoologie og Botanik: § 7, Pattedyrene og 1ste Afdeling af Fuglene, S. 16-61.

III Classe: Efter samme Bog: 2den Afdeling af Fuglene, Krybdyrene, Fiskene, S. 61-93, og de første elleve Paragrapher af Planteriget, S. 148-161.

IV Classe: Efter samme Bog: Leddyrene fra Drachniderne, Bloddyrene og de første elleve Paragrapher af Plantteriget, S. 109-161.

V Classe: Efter samme Bog: Indledningen, Menestet, S. 1-16, og Planteriget, S. 148-207.

VI Classe: Repeteret samme Bog og læst et kort Udtog af Mineralogien.

Naturlære.

VII Classe: Ørsted's Naturlærens mechaniske Deel, med Forbigaaelse af enkelte Paragrapher.

Beneficerne ved Skolen have været saaledes fordelede:

1. Mellemste Stipendium, 35 Mdlr., tillagdes i indeværende Skoleaar Disciplene C. C. Poulsen, N. C. Glud, J. C. N. S. Bruhn, S. N. Østenfeld, G. S. Ehlers, N. C. Larsen. Alt at op lægge.

2. Laveste Stipendium, 20 Mdlr., tillagdes Disciplene N. Daugaard, F. B. Viberg, A. Sørensen, N. S. Baumann, J. C. C. H. Schonheyder, B. C. Henriksen. Alt at op lægge.

3. Fri Undervisning bevilgedes Disciplene C. C. L. G. Budde, T. H. G. J. Bechmann, H. C. G. Tilemann, S. L. H. C. J. Smith, S. C. Baumann, G. Isaacsen, N. H. C. Larsen, P. N. Mulvad, N. H. W. Sørensen, T. W. F. Bøggild, B. Benthin, B. F. Asmussen, W. C. Klein.

4. Undervisning mod nedsat Betaling (i Overensstemmelse med allerhøieste Resolution af 29de November 1816) bevilgedes Disciplene F. C. L. B. Larsen og N. G. Mulvad.

5. Det Fosieske Slipendium, 4 Mdlr. 84 H., som i Året 1852 blev oplagt, fordi i højt År ingen af Skolens Disciple afgik til Universitetet, blev i Året 1853 tildeelt S. S. Nellemann og L. Bruun. I indeværende Skoleaar er det tildeelt C. C. Poulsen.

6. Stipendiet af de Brock-Bredalske Legater (Fund. § 8), 27 Mdlr. 41 H., blev af Administrationen for bemeldte Legater iaa tilkjendt Disciplene N. S. Baumann og B. C. Henriksen til lige Deling.

7. Af tvende Stipendier af samme Legater (Fund. §§ 9 og 10), hvilke uddeles efter bestaet Afgangseramen, blev det ene paa 64 Mdlr. 60 H. af Administrationen bevilget S. S. Nellemann, det andet paa 54 Mdlr. 60 H.

L. Bruun, da de begge i Naret 1853 havde fuldendt deres Grammen.

8. De Bøger, som varer anstaaffede for det i Fundatsen for samme Legater § 11 til Flittighedsbelønninger bestemte Rentebeløb, tildeles i Naret 1853 Disciplene G. S. Ghlers Krafts u. Müllers Real-Schul-Lexikon), N. C. Larsen (samme Bog), N. H. W. Sørensen (Ohlenschlägers Nordens Guder og Helge &c.), M. J. Jacoby (Schillers Gedichte), H. C. M. Møller (Holbergs Comedier), W. F. Niemann (samme Bog).

9. Af de i December 1853 disponible Renter af det Missionske Legat, 520 Mdtr. 84 $\frac{1}{2}$ h., deeltes den ene Femtedeel, 104 Mdtr. 16 $\frac{1}{2}$ h., i 4 Portioner, hver paa 26 Mdtr. 4 $\frac{1}{2}$ h., hvilke Portioner tillagdes Disciplene S. N. Østenfeldt, G. S. Ghlers, N. C. Larsen og W. F. Niemann. Af de fire Femtedele, 416 Mdtr. 67 $\frac{1}{2}$ h., blev 2 Portioner, hver paa 40 Mdtr., tillagte Disciplene N. S. Baumann og N. Daugaard, 4 Portioner, hver paa 30 Mdtr., Disciplene C. C. Poulsen, J. C. N. S. Bruhn, N. Sørensen og N. H. W. Sørensen, 10 Portioner, hver paa 20 Mdtr., Disciplene S. L. H. C. Smith, J. B. Ingerslev, J. C. C. H. Schönheyder, S. C. Baumann, G. B. Jacobsen, B. C. Henriksen, P. A. Mulvad, T. B. F. Bøggild, M. Mathanson og N. H. J. Kørnerup, een Portion paa 16 Mdtr. 67 $\frac{1}{2}$ h. Disciplen W. C. Klein.

Af Renterne af det Estrupiske Legat, som udgjør 750 Mdtr., ere i 11te Juni Termin d. N. 2 Mdtr. udbetalte for Tilsyn med Fundators Faders Monument (Fund. § 4), og 28 Mdtr. ere indgaaede i Skoleklassen for at anvendes til Bibliothekets Forøgelse (Fund. § 5).

Oversigt over Skolens Indtægter og Udgifter i Regnskabsaaret fra 1ste April 1853 til 31te Marts 1854.

Indtægt:

Menter af Skolens rentebærende Formue	40	ø	=	β
Tiender	2156	-	74	-
Afgift af St. Mortens Kirke i Randers	120	-	=	-
Afgift fra Kæmnerkaſſen i Randers	24	-	=	-
Skolecontingenter	1772	-	48	-
Ubestemte og extraordinaire Indtægter	21	-	72	-
Tilskud fra den almindelige Skolefond	6300	-	>	-
Afdrag paa Randers Communes Gjeld	210	-	87	-
Afdrag paa Forskud og Erstatning for Udlæg til Livrente=Anstalten	284	-	76	-
<hr/>				Summa 10930 ø 69 β

Udgift:

Underbalance fra forrige Åar	435	ø	1	β
Gager	8200	-	=	-
Før Timeundervisning	370	-	=	-
Bibliothek og videnskabelige Apparater	270	-	49	-
Bygningens Vedligeholdelse og Leie af et midlertidigt Locale	200	-	44	-
Inventory	48	-	70	-
Bændsel	224	-	24	-
Belysning	36	-	16	-
Skatter og Afgifter	167	-	57	-
Regnskabsførerens Procenter	159	-	29	-
Skoleopvarming og Neengjøring	122	-	56	-
Porto, Protokoller og Skrivematerialier	16	-	2	-
Programmer og Skolehøitideligheder	83	-	7	-
Afgivet til den almindelige Skolefond	596	-	24	-
<hr/>				Lateris 10929 ø 91 β

	Transport 10929 ♂ 91 β
Ønningsstillet efter Lov af 4de Jan. 1854	425 - - -
Indsendt til Livrente-Anstalten	209 - 76 -
Tjølge Regnskabsdecisionen for forrige Æar.	41 - 64 -
	<hr/>
	Summa 11606 ♂ 39 β
	<hr/>
	Indtægten 10930 - 69 -
	<hr/>
	Underbalance 675 ♂ 66 β
Men indkommet som Forudbetaling af Tien-	
der for Finantsaaret 1854-55 . . .	1277 - 40 -
Altsta Cassebeholdning den 31te Marts	601 ♂ 70 β

- Siden Fortegnelsen i Skoleestretningerne for 1852-53
sluttedes, har Bibliotheket erholdt følgende Tid vært:
- Aktstykker til Nordens Historie i Grevefeidens Tid. Udg. af Syens
Stifts literære Selskab. 2den Samling. Odense 1853. 4.
- N. J. Andersson, Atlas öfver den skandinaviska Florans naturliga
familjer. Stockholm. 1849. 8.
- Aus der Natur. 3 Th. Lpz. 1853. 8.
- W. A. Beckers Handbuch der römischen Alterthümer. Fortgesetzt
von J. Marquardt. 3 Th. 1-2 Abth. Leipz. 1851-53. 8.
- A. Boeckhii Corpus inscriptionum Græcarum. Vol. II fascic. 3.
Vol. III fascic. 1-4. Ed. J. Franzius. Berolini 1843-53. Fol.
- F. Bondesen, Om den traumatiske Skulderluxation. Kbh. 1853. 8.
- Breve og Aktstykker til Oplysning af Christian den Andens og Frederik
den Førstes Historie. Udg. af C. F. Allen. 1ste B.
Kbh. 1854. 8.
- H. N. Clausen, Christelig Troestære. Kbh. 1853. 8.
- Povel Eliesens Danske Skrifter. 1ste H. Kbh. 1852. 8.
- Eutropii Breviarium historiæ Romanæ. Ed. stereot. Lips. 1843. 12.
- L. Annæi Flori Epitome rerum Romanarum. Ed. stereot. Lips.
1829. 12.
- L. Herrmann, Geschichte des russischen Staats. 5 B. Hamb. 1853. 8.
- A. v. Humboldt, Kosmos. Overs. af C. A. Schumacher. 3 B.
4-8 H. Kbh. 1853. 8.
- Justini Historiæ. Ed. stereot. Lips. 1843. 12.
- Chr. Jürgensen, Sur le mouvement du pendule simple et sur celui
d'un corps solide autour d'un point fixe, en ayant égard à la
rotation de la terre. Copenague. 1853. 8.

- Kjærbølling, Danmarks Fugle. 3-9 Supplementh. Kbh. 1853. Fol.
- S. Krøyer, Danmarks Fiske. 3 B. 4 H. Kbh. 1853. 8.
- Lengnick, Personalhistoriske Bidrag vedkommende Danmarks og Norges Geistlighed. Kbh. 1853.
- Livii Historiarum libri V-X.* Mit Anmerkungen von G. C. Crusius. Fortgesetzt von G. Mühlmann. 8-9 H. Hannover. 1852. 8.
- T. B. Macaulay, Englands Historie. Overs. af W. Bauditz. 1-9 H. Kbh. 1852-54. 8.
- Danske Magazin: Tredie Række. 4 B. 3-4. H. Kbh. 1853. 8.
- Michaelis Attaliotæ Historia.* Opus a Vladimiro Bruneto de Presle inventum, descriptum, correctum recognovit Im. Bekkerus. Bonnæ 1853. 8.
- C. Molbech, Dansk Glossarium. 2 H. Kbh. 1853. 8.
- P. A. Munch, Det nærlæste Folks Historie. 2 B. 5-6 H. 3 B. 1-3 H. Christiania 1853-54. 8
- J. P. Mynster, Blandede Skrifter. 3 B. 2 H. Kbh. 1853. 8.
- J. P. Mynster, Meddeleser om mit Leonet. Kbh. 1854. 8.
- A. Nielsen, Om Skjægne og Forsyn. Kbh. 1853. 8.
- A. Nielsen, Om Personlighed. Kbh. 1854. 8.
- G. Olavius, Beskrivelse over Schagen. Kbh. 1787. 8.
- Osiander und Schwab, Römische Dichter in neuen metrischen Uebersetzungen. Bdch. 53, 54, 55, 58. Stuttg. 1853. 12.
- Osiander und Schwab, Griechische Dichter in neuen metrischen Uebersetzungen. Bdch. 53-54. Stuttg. 1854. 12.
- Osiander und Schwab, Römische Prosaiker in neuen Uebersetzungen. Bdch. 173, 177-87. Stuttg. 1853-54. 12.
- Osiander und Schwab, Griechische Prosaiker in neuen Uebersetzungen. Bdch. 233. Stuttg. 1853. 12.
- Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aaret 1853. Nr. 3-8. Kbh. 1853. 8.
- C. Paludan-Müller, Grevens Feide, skildret efter trykte og utrykte Kilder. 1 D. Kbh. 1853. 8.
- A. Pauli, Geschichte von England. 3 B. Hamburg 1853. 8.
- A. Pauly, Real-Encyklopädie der classischen Alterthumswissenschaft. 1-6 B. Stuttg. 1839-1852. 8.
- Plinii Lovtale til Trajanum, overs. af D. Guldborg. Sorøe 1763. 8.
- Revue des deux mondes. Paris 1853, 11-21 livr., 1854, 1-10 livr. 8.
- Annuaire des deux mondes. 1852-53. Paris 1851. 8.
- J. L. Rohmann, Skildringer af den nyeste Tids Historie. 5 D. Odense 1853. 8.
- Rosenhaven af Sadi. Overs. fra det Persiske af L. N. Boisen. Kbh. 1853. 8.

- C. Schade, Beskrivelse over Den Mors. Aalborg 1811. 8.
- J. v. Schrøder, Hertugdømmet Slesvigs Topographi. 2 Dyl. Oldenb. 1854. 8.
- C. F. Sibbern, Om Poesie og Konst. 2 D. Kbh. 1853. 8.
- Kgl. dansk Hof- og Statskalender for Åar 1854. Kbh. 1854. 4.
- M. G. Steenstrup, Historisk-kritisk Oversigt over Forsøgene paa at give en Historiens Filosofi. Kbh. 1854. 8.
- H. Stephani Thesaurus græcæ linguæ. Edd. C. B. Hase, G. & L. Dindorffii. Vol. 7 fasc. 7, Vol. 8 fasc. 2. Paris.
- C. Suetonii Tranquilli Vitæ XII Cæsarum. Ed. stereot. Lips. 1815. 12.
- Thukydides Historie, 1ste Bog, overs. af P. Arnesen, udg. af C. Berg. Kbh. 1854. 8.
- Valerii Maximi Dictorum et factorum memorabilium libri IX. Ed. stereot. Lips. 1830. 12.
- C. Vogt, Lehrbuch der Geologie und Petrefaitenkunde. 2 Aufl. 1 B. Brounschw. 1854. 8.
- (Xenophon) Philosophen som Selstabemand. Efter det Græske ved W. C. Kall. Kbh. 1854. 8.

Fremdeles har Bibliotheket modtaget de sædvanlige i Året Læb udgivne Examenslister, Universitets- og Skoleprogrammer &c. Preussiske Skoleprogrammer for 1852, norske for 1853.

Endelig ere i dette Skoleår endel zoologiske Gjenstande anskaffede for Skolen; de ere blevne leverede fra Universitetets zoologiske Museum mod en Godtgjørelse af 126 Mdlr.

Følgende fuldstændige Fortegnelse over Skolens physiske og naturhistoriske Samlinger ved Slutningen af Finantsaaret 1853=54 er forfattet af Hr. Adjunct Thomesen.

I. Samlingen af physiske Apparater.

1. Marmorplade med Elphen-beenskugle.	8. 12 Lodder med Kroge.
2. Polygon til Læren om Ængdes-punktet.	9. Skraaplan med Bogu og Lodder.
3. Cardans Lampe.	10. Sknepresse.
4. Snurre med Farveskive.	11. Archimedes's Skue.
5. Vægtstang.	12. Sknue uden Ende.
6. Granvægt	13. Apparat til at vise Principet for Brahmas Presse.
7. Træsfær med Galge.	14. Samqvemshavende Rør.

15. Pascals Vaser.	48. Apparat til at luge Vand ved Damp.
16. Hydrostatisk Vægt.	49. Golspila.
17. Cylinder med sluttende Hylster.	50. Dampcylinder med Kjedel og Trefod.
18. Flydevægt med tilhørende Glaschlinder.	51. Hanemodel til Firegangshuen.
19. Alcoholsmeter.	52. Wollastons Chryophor.
20. 2 cartesiane Dukker med Glas.	53. Vandhammer.
21. Haarrors-Apparat.	54. Brændspeile med Hldkurv.
22. Convergerende Plader.	55. Differentialthermomometer.
23. Barometerrør med Jernhane og Glaskop.	56. Selvkaal til Leidenfroschs Forsøg.
24. Barometer med Spidsindstilling.	57. Daniells Hygrometer.
25. Model af en Nonius.	58. Electriseermaffine med Isolierkammel.
26. Luftpompe med 2 Klokker.	59. Electroscop.
27. Hanemodel til Luftpompen.	60. Electrisk Laag.
28. Blærsprængningsglas.	61. Electrisk Hjul.
29. Falder til Forsøg over Fal-det i det lufttomme Rum.	62. Panelottricon.
30. Flaske til Luftveining.	63. Leidener-Flaske.
31. Magdeburger-Halvkugler.	64. Electrisk Batteri.
32. Heronstukle.	65. Electrisk Udlader.
33. Trykpompe med Windkjedel.	66. Electrophor.
34. 2 Hæverter af Glas.	67. Volta's Søile.
35. Tantalusbæger.	68. Bünjens galvaniske Apparat, 6 Elementer.
36. Niwoods Faldmaffine.	69. Vanddecompositionssapparat.
37. Centrifugalmaffine med Til-behør.	70. 2 Kulspidser med Messing-indfatning.
38. Apparat til Vandets Sam-menstrykning, efter Ørsted.	71. Galvanoplastisk Apparat.
39. Elliptisk Kar til Løren om Bølgebevægelsen.	72. Apparat til det electromagnetiske Grundforsøg.
40. Monochord.	73. Electromagnet paa Stativ.
41. 2 Klangfigurplader med Bue.	74. Electromagnetisk Multiplicator.
42. Chladniis Tonemaaler.	75. Electromagnetisk Pompeappa-rat.
43. Seebecks Skive med 2 Glas-rør.	76. Magnetiseerspiral.
44. Blikrør med Stemmegaffel.	77. Inductionsruisse.
45. 2 Thermometre.	78. Thermoelectrick Apparat.
46. Pyrometer.	79. 2 Magnetstænger i Kasse.
47. Maximum- og Minimum-Thermometer.	80. Magnetnaal paa Fed.

81. Inclinationsnaal.	87. Kobbertraad.
82. Et Planetarium.	88. En Fldpuster.
83. Berzelius's Lampe.	89. 6 Pund Qvicksolv.
84. En Spirituslampe.	90. Et Brædt med Bærktøi.
85. En Undersætter.	91. Et Vaterpas.
86. Et Stativ med Reagensglas og Tang.	
-

II. Samlingen af Naturalier.

1) Den zoologiske Samling.

Skeletter, Cranier m. M. af Svivedyr.

1. Skelet af en Kat.
2. — en Flagermus (*V. marinus*).
3. — en Musdværp.
4. — en Duefalk.
5. — en Landstilkspadde (*T. græca*).
6. — en Gekko. (sp.)
7. — en Frø (*R. platyrhinos*).
8. — en Torst (*G. morrhua*).
9. — Roske (*R. radiata*).
10. Craniet af en Abe (*Cebus fa-tuellus*).
11. — en Ræv.
12. — en Maas (*M. soina*).
13. — en Græving.
14. — en Daa.
15. — en Hest.
16. — et Svin.
17. — en Søl (*Cystophora cristata*).
18. — en Høne.
19. — en Havstilkspadde (*C. esculealis*).
20. Gevirer af en Raahjort.
21. Et Horn af en Øxe.

22. Et Kalvebeen.
23. Et Kaninbeen.
24. Et Sæt fuglehovever og fuglefodder.
25. Chelonia (juv.)

Krybdyr i Spiritus.

26. Chamæleo vulgaris.
27. Platydactylus guttatus.
28. Iguana tuberculata.
29. Amphishæna punctata.
30. Ophiodes striatus.
31. Dryophis prasinus.
32. Elaps corallinus.
33. Naja tripudians.
34. Larver af Frø og Salamander.
35. Et Magasinsglas med danske Krybdyr.

Orme i Spiritus.

36. Amphinome sp.
37. Aphrodite aculeata.
38. Lepidonote punctata.
39. Nereis sp.
40. Arenicola piscatorum.
41. Sabella sp.
42. Terebella cirrhata.
43. Serpula triquetra.
44. Rør af Serpula triquetra.
45. Ascaris sp.

46. *Gordius aquaticus.*
 47. *Planaria* sp.
 48. *Nemertes* sp.
 49. *Hexacotyle* sp.
 50. *Diplozoon paradoxum.*
 51. *Tænia gasterostei.*
 52. *Ligula* sp.

- Bloeddyr i Spiritus.
 53. *Salpa zonaria.*
 54. *Pyrosoma atlanticum.*
 55. *Mya arenaria.*
 56. *Pecten islandicus.*
 57. *Doris litturata.*
 58. *Glaucus radiatus.*
 59. *Patella vulgata.*
 60. *Acera bullata.*
 61. *Buccinum undatum.*
 62. *Clione borealis.*
 63. *Clio pyramidata.*
 64. *Limacina arctica.*
 65. *Ommatostrophes Todarūs.*

- Straaledyr i Spiritus.
 66. *Psolus Phantapus.*
 67. *Cucumaria frondosa.*
 68. *Echinus* sp.
 69. *Echinaster oculatus.*
 70. *Ophiolepis scolopendrica.*
 71. *Velella* sp.
 72. *Pelagia* sp.
 73. *Nigritina* sp.
 74. *Actinia* sp.
 75. *Actinia* sp.
 76. *Aleyonium digitatum.*
 77. *Pennatula phosphorea.*
 78. *Coryne squamata.*
 79. *Tubularia coronata.*
 80. *Campanularia geniculata.*

Tørrede Koraller, Bryozoen, Hydroider og Echinodermer.

- Koraller: ♀
 81. *Fungia fungites.*
 82. *Oculina prolifera.*

83. *Astraea* sp.
 84. *Muricea* sp.
 85. *Mæandrina* sp. (mindre
Stylle).
 86. *Mæandrina* sp. (større Blof.).
 87. *Merulina* sp. (Brudstylle).
 88. *Madrepora* sp.
 89. *Heteropora* sp. (Bufl.).
 90. *Heteropora* sp. (Grene).
 91. *Millepora* sp.
 92. *Pocillopora* (Brudstylle).
 93. *Tubipora* sp.
 94. *Melitæa* sp. (Grene).
 95. *Corallium nobile* (Brudst.).
 96. *Isis* sp.
 97. *Gorgonia flabellum.*
 98. 3 *Gorgonia* sp.

- Bryozoen og Hydroider.
 99. *Myriozoon truncatum.*
 100. *Retepora cellulosa.*
 101. *Cellepora* sp.
 102. *Flustra* sp.
 103. *Sertularia* sp.

- Echinodermer.
 104. *Spatangus* sp. (Skalstykker).
 105. *Cidaris* sp. (Skalstykker og
Pigge).
 106. *Echinus* sp. (do.).
 107. *Echinus ventricosus.*
 108. *Echinometra* sp.
 109. *Echinocyamus pusillus.*
 110. *Asteriscus palmipes.*
 111. *Astropecten* sp.
 112. *Asteracanthion rubens.*
 113. *Ophidiaster miliaris.*
 114. *Ophiolepis ciliata.*

- 115-214. En forsteningssam-
ling paa 100 Arter.
 1-11. Planteforstninger.
 12. Feramiferer.
 13-17. Nægte Koraller.

18-20. Egte Koraller.

21-22. Svampe.

23. Bryozover.

24. Graptolithier.

25-30. Echinider.

31-34. Crinoideer.

35-53. Brachinopoder.

54-62. Muslinger.

63-79. Snegle.

80-92. Blæksprutter.

93-96. Krebsdyr.

97-100. Fiske.

(Med et Tillæg af danske Forsteninge, indordnede mellem de 100 Nummere.)

215. Gibsafstøbning af Luppen af Ichthyosaurus.

216. Gibsafstøbning af Skeletet af Pterodactylus.

217. Nogle Stykker, henhørende til det menneskelige Skelet. (Foræring.)

2) Den mineralogiske Samling.

A. Elementer.

1. Kobber, gedigent, med Chabasit paa Dolerit-Mandelsteen.
Naalso, Færø.

2. Sølv, guldholdende, i Kalsfspath. Kongsgberg.

3. Graphit, bladet.
4. Svovl, chrystalliseret. Conil i Spanien.

B. Svovlforbindelser.

5. Kobberglands, djærv, sandsynligvis fra Sverrig.
6. Zinkblende, brun, djærv med Kobberkies og Qvarts.

7. Blyglands, chrystalliseret med Bruunspath og Straalskies.

8. Zinnober, chrystalliseret paa Hornsteen.

9. Kobberkies, chrystalliseret paa Tungspath.

10. Kobberkies, djærv.

11. Broget Kobbermalm.

12. Graa Spydglands, bladet chrystalliniß.

13. Rødgylden, chrystalliseret med Qvarts paa en gneisagtig Steen.

14. Glandskobold, 5 løse Chrysaller, Terninger og Combi-

nation af Pentagonal-Dodecaeder og Terningen. Thunaberg.

15. Glandskobold, djærv, lagvis assondret i en qvarisagtig Steen.

16. Svovkies, chrystalliseret i Pentagonal-Dodecaederet, Pencitoederet og Octaederet paa Qvarts.

17. Molybdænglands, bladet, chrystalliniß med gule Blymalm.

C. Jtede Legemer.

I. Sammensatte efter Formen R.

a. Kieselsyre og kieselsure Salte.

18. Bjergchystal, chrystalliseret.

19. Qvarts, tæt.

20. Amethyst, i sammenhæbde Chrysaller paa en agatagtig Steen.

21. Chaledon, stalactitiß. Færø.

22. Chrysopras, paa rød Jaspis.

23. Hornsteen, graa.

24. Træsteen.

25. Jaspis, rødbrum.

26. Porcellainjaspis.

27. Flint, graa. Egypten.
28. Agat, en sleben Plade.
29. Moccasteen, en sleben Steen.
30. Oyal, almindelig, vognul.
31. Halsopal.
32. Kiefelsinter, med Plantearstyk. Geiser.
33. Augit, løse Chrystaller.
34. Augit, Chrystalliseret. Arendal.
35. Tremolith, stralet Chrystalliniß paa Dolomit.
36. Straalsteen, i Kalkspath.
37. Asbest, hvid, traadet.
38. Hornblende, Chrystalliseret med Feldspath.
39. Hornblende, bladet Chrystalliniß med Quarts og Anorthophyllit. Kongesberg.
40. Autophyllit, stralet. Kongesberg.
41. Serpentin.
42. Talc, grønlig, bladet. Tyrol.
43. Zircon, Chrystalliseret i Sienit. Frederiksøvern.
44. Chanit, graalig hvid, Chrystalliniß. Schweiz.
45. Sapphirin, djærv med Glimmer. Grønland.
46. Staurolith, en Dvilling.
47. Kaolin.
48. Orthoclas, Chrystalliseret.
49. Orthoclas, bladet. Gevgenstadt.
50. Adular, paa en porphyritisk Steen. Tyrol.
51. Labradoriserende Feldspath med Hornblende. Norge.
52. Feldspath, tæt.
53. Spodumen, grønlig. Utö, Sverrig.
54. Scapolith, Chrystalliseret.
55. Obsidian. Island.
56. Chabaßit, Chrystalliseret paa Mesole. Maalss, Færø.
57. Prehnit, Chrystalliseret. Sterling, Tyrol.
58. Stilbit, Chrystallis. paa Dolerit-Mandelsteen. Maalss, Færø.
59. Apophyllit, Chrystalliseret med paavogede Chrystaller af Kalkspath. Færø.
60. Epidot, Chrystalliseret med Scapolith.
61. Besuvian, Chrystalliniß. Christianssand.
62. Granat, et stort Rhombedobedæder.
63. Granat, to smaa Rhombedodecaedere.
64. Granat, i Glimmerskifer.
65. Colophonit.
66. Pyrop, løse afrundede Kern.
67. Glimmer, bladet Chrystalliniß Massé.
68. Glimmer, bladet Chrystalliniß med Feldspath.
- b. Svovlsure og borsure Forbindelser.
69. Tungspath, sammenvegede Chrystaller.
70. Tungspath, Chrystalliniß.
71. Coelestin, tæt, blaaagtig.
72. Gips, en løs Chrystal.
73. Gips, gnuslagtige Chrystaller i Mergel. Montmartre.
74. Gips, tæt.
75. Boracit, Chrystalliseret i tet Gips. Lüneburg.
76. Turmalin, Chrystalliseret i Prismen i Glimmerskifer og Chlorit. Tyrol.
77. Turmalin, Chryst. i Quarts.

- II. Sammensat efter Formlen R².**
78. Koboldblomst.
- III. Sammensatte efter Formlen R.**
- a. Jster.
79. Linsteen, Kvællinger paa Qvarts. Böhmen.
80. Badsketin, 2 løse Korn.
81. Rutil, 2 løse Korn.
- b. Salte.
82. Arragonit, straalest, chrystallinist.
83. Kalkspath, et primitiv Rhombhoeder.
84. Kalkspath, chrystalliseret i primitive Rhombbedere med Bjerghrystal.
85. Kalkspath, chrystalliseret med Flukspath paa Hornsteen.
86. Kalkspath, tæt, rødfarvet.
87. Marmor, hvid, chrystallinist.
88. Marmor, en slevet Plade.
89. Kalksinter.
90. Zintspath.
91. Jernspath med Straaksies og Qvarts.
92. Blyspath (hvid Blymalm), straalest chrystallinist.
93. Malachit, straalest chrystallinist. Ungarn.
94. Lazur med Malachit paa Qvarts.
- IV. Sammensatte efter Formlen R².**
95. Rubin, et enkelt Brudstykke.
96. Smergel, tæt.
97. Jernglands, chrystallinist med Rødjernsteen og Qvarts.
98. Jernglands, bladet.
99. Rødjernsteen, stalactitis.
100. Brunjernsteen, stalactitis.
101. Leerjernsteen.
102. Myremalm. Danmark.
103. Magnetjernsteen, djærv. Østrig.
- D. Chlor- og Fluor-forbindelser.**
104. Kogsalt, rødaglig, bladet.
105. Kogsalt, traadet.
106. Apatit, chrystalliseret i Granit.
107. Apatit, tæt. Finland.
108. Grøn Blymalm, chrystalliseret. Sachsen.
109. Flusspath, chrystalliseret i Terninger. England.
110. Flusspath, tæt. Kongesberg.
111. Topas, chrystalliseret.
112. Chryolith, tæt. Grønland.
-
- Bjergarter og forsteninger, nævnlig til Oplysning af Skandinaviens geognostiske Forhold.**
- a. Platoniske Bjergarter.
113. Grauit. Skandinavien.
114. Granit, et slevet Stykke. Skandinavien.
115. Sienit. Bornholm.
116. Grønsteen.
117. Porphyr.
118. Mandelsteen.
- b. Metamorphiske Bjergarter.
119. Gneis. Skandinavien.
120. Glimmerskifer.
- c. Neptuniske Bjergarter.
121. Leer skifer.
122. Alunskifer.
123. Sandsteen.

124. Overgangskalk. Sverrig.
 125. Koralkalk. Fjær.
 126. Kalksteen, løs. Maastricht.
 127. Urtesteen. Carlsbad.
 128. Conglomerat, jernholdende,
     dannet om Kanonerne paa
     et ved Anholt 1720 strandet
     Krigsskib.
 d. Bjergart fra Urforma-
     tionen.
 129. Granit. Bornholm.
 e. Fra Overgangsforma-
     tionen.
 130. Overgangssandsteen. Næs
     Steenbrud, Bornholm.
 131. Alunskifer. Bornholm.
 132. Cementsteen, ibd.
 133. Anthracolith, ibd.
 134. Overgangssandsteen med
     Forsteninge. Namnsåsa.
     Skaane.
 135. Overgangskalk med forste-
     nede Bivalver. Dømuds-
     hjerget i Dalarne.
 136. Trilobites. Overgangs-
     formation. Fogelsang.
     Skaane.
 137. Orthoceratites. Overgangs-
     formation. Sverrig.
 138. Terebratula Wilsonii. Do.
     Gothland.
 139. Leptena depressa. Do. ibd.
 f. Fra secundaire Dan-
     nesser.
 140. Kobberskifer med Forstening
     af Pycopteris Humboldti.
     Eisleben.
 141. Dolomit. Humbleton Hill.
     Durham.
 142. Keupersandsteen, med Plan-
     tesforsteninge. Skaane.
 143. Jernstein, fra den jernsv-
     rende Kulformation. In-
     deholder Planteforstenin-
     ger. Nebbe. Bornholm.
 144. Hærdnet Mergel fra den jern-
     fri Kulformation med Fu-
     coides Targionii. Born-
     holm.
 145. Kul fra Bornholm.
 146. Graa Kalksteen med Pecten
     lævis, Lima, Ostrea og
     flere Bivalver. Grønsand-
     formation. Skaane.
 147. Løs Sandsteen. Grønsand-
     formation. Lellinge.
     Sjælland.
 148. Saltholmskalk. Nashøi.
     Sjælland.
 149. Fjærskalk med Koraller.
     Fjær.
 150. Liimsteen. Stevns Klint.
 151. Flint, fort, fra Skrivekrift
     i Møens Klint.
 152. Haifisketand i Fjærskalk.
     Fjær.
 153. Brachyurus rugosus. Do.
     ibd.
 154. Belemnites mucronatus.
     Grønsand. Skaane.
 155. Nautilus danicus. Fjærs-
     kalk. Fjær.
 156. Trochus niloticiformis.
     Do. ibd.
 157. Area. Do. ibd.
 158. Mytilus ungulatus. Do. ibd.
 159. Spondylus truncatus.
     Grønsand. Skaane.
 160. Ostrea diluviana. Do. ibd.
 161. Ostrea reflexa. Fjærskalk.
     Fjær.
 162. Ostrea lateralis & Serpula
     libera. Saltholmskalk.
     Terkelskov. Sjælland.

163. Terebratula perovalis.
Fayeskall. Fage.
164. Crania nummulus. Grøn-
sand. Skaane.
165. Ananchytes. Skriveskrift.
Moen.
166. Galerites. Do. ibd.
- g. Fra tertiaire Dan-
nesser.
167. Isocardia cor. Brunnfus-
formationen. Sydt.
168. Fusus corneus. Do. ibd.
169. Astarte. Do. ibd.
170. Rav, opskylset af Havet.
-
- Islandiske Mineralier og
Bjergarter.**
171. Svovl. Krisuvik.
172. Hversalt. ibd.
173. Kalkspath, primitiv Rhom-
boeder.
174. Kalkspath, chrystalliseret i
Tvillinger.
175. Stilbit, chrystalliseret paa
Mandelsteen.
176. Mesotyp.
177. Heulandit med Stilbit.
178. Guspis, rød.
179. Chaledon.
180. Kieselsinter fra Geiser.
181. Baulit, en Kloftslava fra
Baula.
182. Havnefjordit med Augit.
Havnefjord.
183. Christianit.
184. Lava.
185. Obsidian, glindsende sort.
Hrafntinnahraun.
186. Obsidian, do. ibd. med et
zeolithagtigt Mineral.
187. Pimpsteen paa Overgang til
Obsidian. ibd.
188. Rød obsidianagtig Lava.
ibd.
189. Tusagtig Lava. Nandalda.
190. Eldre Lava, flingsteenagtig.
Hella.
191. Ny Lava, 1845, tæt. ibd.
192. Ny Lava, 1845, tæt. ibd.
193. Ny Lava, 1845, slakteagtig.
ibd.
194. Peros Lava fra Egstri
Ringarbotnar.
195. Surturbrand.

**Færøiske Mineralier og
Bjergarter.**

196. Kalkspath, chrystalliseret i
primitive Rhomboedere.
197. Kalkspath, chrystalliseret i
gule, terningagtige Rhom-
boedere.
198. Melkopal.
199. Stilbit paa Dolerit-Man-
delsteen. Naalss.
200. Stilbit med Mesole paa Do-
lerit-Mandelsteen. Naalss.
201. Chabasit, melkehvide Chr-
ystaller paa Mandelsteen.
202. Chabasit, chrystalliseret med
Stilbit paa Dolerit-Man-
delsteen.
203. Chabasit, do.
204. Chabasit, med Mesole.
Naalss.
205. Apophyllit, chrystalliseret
med blaaagtig Kalkspath.
206. Apophyllit, chrystalliseret i
firsidede Prismer paa
Mesole.
207. Mesole paa Dolerit-Man-
delsteen.
208. Grenjord.
-

<p>Chrystalmodeller.</p> <p>a. Til det sphæroedriske System.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rhombedodecaederet. 2. Dencitoederet. 3. En Combination af Terning, Octaederet, Rhombedodecaederet og 3 Geofitetrædere. <p>b. Til det rhomboedriske System.</p> <p>4-8. Dvartsens Chrystalformer.</p> <p>c. Til det pyramidale System.</p> <p>9. Apophysitens Chrystalform.</p>	<p>10-11. Birconens do.</p> <p>12. Vesuvianens do.</p> <p>d. Til det prismatiske System.</p> <p>13-15. Tungspathens Chrystal-form.</p> <p>16. Augitens do.</p>
Senere tilkomne Mineralier.	
	<p>209. Chabasit.</p> <p>210. Turmalin i Tali.</p> <p>211. Linsal fra Persien.</p> <p>212. Asphalt fra Trinidad.</p> <p>213. Stønglet Leerjernsteen fra Stafford Shire.</p>

3) Desuden eier Skolen en siden, i Programmet for Året 1850 omtalt, Samling Møsser.

Disciplenes Morskabsbibliothek, der bestyres af Adjunct Dorph, er i Skoleaaret blevet forsøgt med følgende Bøger:

Livets Conflictter, af Forfatteren til Livsbilleder. Robert Fulton, 1-2 D., en Fortælling af C. Hauch. En Hverdags-historie fra 1809. Ruth, et Drama. Min Novelle, 4-8 B., af Bulwer. Bleak House, 1-2 D., af Ch. Dickens. Fortællinger af Dickens, oversatte af Mariboe. Juleeventyr og Klokkesslagene, af Dickens. Langt fra Danmark, af Felix Alexis, 2de D. Steen Billes Bereitung etc., 2de B. Skandinavisk Folkenmagazin, Penningmagazin og Magazin for Natur- og Menneskelundskab for 1853.

Indtægterne have været:

Juli 1853 Contingent af 40 Medlemmer . . .	20	\$	β
Januar 1854 dito af 41 dito	20	-	48 -

40 \$ 48 β

Udgifterne have været:

Underbalance (see Programmet 1853)	8	ℳ	41	ℳ
Boghandler Schmidt i Juli 1853	14	-	84	-
Boghandler Schmidt i Januar 1854	15	-	80	-
Bogbinder Berche i Juni 1853	6	-	56	-
Bogbinder Berche i Januar 1854	8	-	34	-
			54	ℳ
			7	ℳ

Schema over Skolens mundtlige Afgangsexamen og dens Hovedexamen for Året 1854.

Den mundtlige Afgangsexamen.

Mandagen den 10de Juli, Kl. 8	VII	Cl. B. Latin.
- 2	VI	Cl. Geographie.
Tirsdagen den 11te Juli, Kl. 8	VII	Cl. B. Religion.
Onsdagen den 12te Juli, Kl. 8	VI	Cl. Tysk.
- 10	VI	Cl. Fransk.
Fredagen den 14de Juli, Kl. 8	VII	Cl. B. Mathematik.
Løverdagen den 15de Juli, Kl. 8	VII	Cl. B. Græsk.
Mandagen den 17de Juli, Kl. 8	VII	Cl. B. Historie.
Tirsdagen den 18de Juli, Kl. 8	VII	Cl. B. Hebraisk.
- 2	VI	Cl. Naturhistorie.
Onsdagen den 19de Juli, Kl. 2	VII	Cl. B. Naturlære.

Den årlige Hovedexamen.

1ste Læseværelse.

2det Læseværelse.

Løverdagen den 8de Juli.

- Kl. 8. De 4 øverste Clæsser latinſt Stiil.
- 2. Alle Clæsser dansk Stiil.

Mandagen den 10de Juli.

Kl. 4. VI Cl. Historie.	Kl. 8. VII Cl. A. Mathematik.
	- 2. V Cl. Naturhistorie.
	- 4. V Cl. Fransk.

Kl. 8. V Cl. Tysk Stiil.
- 2. VII Cl. A. Version fra Latin.

1ste Læseværelse.

2det Læseværelse.

Tirsdagen den 11te Juli.

kl. 2. IV Cl. Latin. - 4. I Cl. Dansk.	kl. 8. II Cl. Historie og Geogr. - 2. III Cl. Mathematik.
kl. 8. VI Cl. Version fra Latin. - 2. VII Cl. A. Mathematiske Opgave.	

Onsdagen den 12te Juli.

kl. 2. IV Cl. Græsk. - 4. II Cl. Naturhistorie.	kl. 8. V Cl. Mathematik. - 2. III Cl. Historie og Geogr.
kl. 2. V Cl. Version fra Latin. - 2. VI Cl. Mathematiske Opgave.	

Torsdagen den 13de Juli.

kl. 8. VI Cl. Græsk. - 10. V Cl. Latin. - 2. III Cl. Latin.	kl. 8. VII Cl. A. Naturlære. - 10. II Cl. Tydsk. - 2. VI Cl. Religion. - 3½. I Cl. Tydsk.
---	--

Fredagden den 14de Juli.

kl. 2. II Cl. Dansk.	kl. 8. VII Cl. A. Latin. - 9½. VII Cl. A. Hebraisk. - 2. I Cl. Historie og Geogr.
kl. 8. IV Cl. Mathematiske Opgave. - 2. V Cl. Mathematiske Opgave.	

Løverdagen den 15de Juli.

kl. 2. VI Cl. Mathematik.	kl. 8. V Cl. Religion. - 10. II Cl. Fransk. - 2. IV Cl. Naturhistorie. - 4. VII Cl. A. Græsk.
---------------------------	--

Mandagen den 17de Juli.

kl. 2. III Cl. Religion.	kl. 8. IV Cl. Mathematik. - 2. V Cl. Historie og Geogr.
--------------------------	--

Tirsdagen den 18de Juli.

kl. 9. V Cl. Græsk. - 4. I Cl. Naturhistorie.	kl. 8. III Cl. Tydsk. - 2. IV Cl. Religion.
--	--

Onsdagen den 19de Juli.

kl. 8. VII Cl. A. Historie. - 10. V Cl. Tydsk.	kl. 8. VI Cl. Latin. - 10. III Cl. Fransk. - 2. I Cl. Religion.
---	---

1ste Læseværelse.

2det Læseværelse.

Torsdagen den 20de Juli.

Kl. 8. VII Cl. A. Religion.

- 10. III Cl. Naturhistorie.

- 2. IV Cl. Historie og Geogr.

Kl. 8. IV Cl. Ældst og Framst.

- 2. II Cl. Religion.

Løverdagen den 22de Juli om Formiddagen
Kl. 10 foretages Translocationen.

Onsdagen den 23de August om Formiddagen
Kl. 9 proves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.
Om Eftermiddagen Kl. 2 begynder Undervisningen i det
nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Deel af begge Examina
og Translocationen indbydes herved værbedigst Disciplenes
Fædre og Foresatte samt andre Skolens og Videnskabernes
Velyndere.

Manders Lærde Skole, den 22de Juni 1854.

C. A. Thortsen.

